

Informatiebrief september 2023

Eerst prognose kosten jeugdhulp 2023 Regio Hart van Brabant

Aanleiding

Op basis van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Regio Hart van Brabant wordt drie maal per kalenderjaar door de gastheer een prognose uitgebracht. Middels de prognose proberen we te voorspellen wat de daadwerkelijke jeugdhulpkosten voor het betreffende kalenderjaar zullen zijn. In de Bestuurscommissie Jeugd van 13 april 2023 is besloten om dit jaar niet drie maar twee prognoses uit te brengen. Reden hiervoor is dat door de start van de nieuwe inkoop de beschikbare dataset begin 2023 nog te beperkt was voor een betrouwbaar inzicht. Om die reden is ervoor gekozen om medio juni alleen een eerste beeld te delen met de betrokken ambtenaren en bestuurders door een eerste financiële tussenstand op te leveren.

Nu er iets meer informatie beschikbaar is, kunnen we met iets meer zekerheid een voorzichtige inschatting maken wat de daadwerkelijke jeugdhulpkosten voor 2023 zullen zijn. Onlangs werd de eerste prognose voor de zorgkosten jeugdzorg voor 2023 voor de Regio Hart van Brabant afgerond die gebaseerd is op de cijfers van de eerste 7 maanden van 2023. Er is een inschatting gemaakt van wat gemeenten zullen besteden aan jeugdhulpkosten. In deze informatiebrief informeren wij u over deze prognose op regionaal niveau en over wat dit voor uw eigen gemeente betekent.

Een bijzonder jaar

Met ingang van 1 januari 2023 zijn er nieuwe contracten met zorgaanbieders afgesloten. De ingekochte zorg is verdeeld in 5 segmenten. Segmenten 1 en 5 zijn taakgericht ingekocht middels lumpsum financiering. Segmenten 2, 3 en 4 zijn inspanningsgericht ingekocht middels een P x Q constructie. Verder zijn er ook nog een aantal 'Overige zorgproducten' ingekocht via aparte inkoop en subsidies die deel uitmaken van deze prognose.

Om de continuïteit van de jeugdhulp te borgen, is er een overgangsjaar afgesproken. Dit betekent dat eerdere toewijzingen voor jeugdhulp niet per 1 januari 2023 zijn omgezet naar de 'nieuwe' inkoop, maar dat deze toewijzingen gedurende 2023 gefaseerd uitstromen.

Kortom, 'oude' inkoop en 'nieuwe' inkoop zullen in 2023 naast elkaar lopen, waardoor we dus te maken hebben met de arrangementensystematiek van vóór 1 januari 2023 en de taak- en inspanningsgerichte systematiek van ná 1 januari 2023.

De totstandkoming van de eerste prognose 2023

Deze eerste prognose is gebaseerd op de eerste zeven maanden van 2023 en is opgebouwd uit twee delen. Enerzijds de beproefde berekeningssystematiek 'oude' inkoop en anderzijds de nieuwe berekeningssystematiek ten behoeve van de 'nieuwe' inkoop.

Beproefde berekeningssystematiek 'oude' inkoop

De afgelopen 4 jaar is de berekeningssystematiek met betrekking tot het prognosticeren van de arrangementensystematiek steeds verder doorontwikkeld op basis van de data uit voorgaande jaren. Hierdoor was de prognose vrij betrouwbaar geworden. Deze beproefde systematiek hebben we dan ook toegepast bij het voorspellen van de kosten 'oude' inkoop 2023.

Nieuwe berekeningssystematiek 'nieuwe' inkoop

Bij de totstandkoming van de nieuwe berekeningssystematiek voor de 'nieuwe' inkoop hebben we zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van de beproefde uitgangspunten uit de 'oude' inkoop. Echter zal deze eerste prognose meer onzekerheden bevatten in vergelijking tot de voorgaande prognoses. Dit is het gevolg van:

- een nieuw rekenmodel als gevolg van taak- en inspanningsgerichte inkoop
- een beperkte dataset 'nieuwe' inkoop waarop deze eerste prognose is gebaseerd (slechts 7 maanden)
- de inschattingen die zijn gemaakt ten aanzien van de factoren in-/uitstroom, terugwerkende kracht en uitnuttingspercentages

De beperkte dataset en het groot aantal aannames en inschattingen over de nieuwe inkoop maakt dat alle uitkomsten van deze prognose onzekerder zijn dan dat u de afgelopen jaren gewend was.

Deze prognose focust zich primair op de financiële ontwikkelingen. De verwachting is dat vanaf 2024 de cijfers steeds betrouwbaarder zullen worden als gevolg van de uitfasering van de oude inkoop, van een ruimere dataset, betere inschattingen door ervaringscijfers en de doorontwikkeling van het nieuwe rekenmodel. Ook nemen we vanaf dit jaar alle kosten mee in de prognose, dus ook de uitvoeringskosten, kosten voor (uitvoeren en borgen van) innovatieprojecten en kosten van de Gecertificeerde Instellingen.

Tot slot dient te worden opgemerkt dat naast deze regionale zorgkosten gemeenten ook op lokaal niveau kosten voor jeugdzorg hebben, denk hierbij bijvoorbeeld aan persoonsgebonden budgetten (PGB's) of het jeugdvervoer middels de inzet van het regiovervoer Midden-Brabant.

Eerste prognose 2023 in relatie tot de begroting

In de onderstaande paragrafen is getracht om zowel op regionaal niveau als op lokaal niveau een beeld te scheppen van de te verwachte kosten jeugdhulp voor het kalenderjaar 2023.

Bij het lezen van deze informatiebrief is het belangrijk om te beseffen dat de jeugdzorgkosten hier worden vergeleken met de regionale begroting, zoals deze eind 2021 is opgesteld. Deze begroting 2023 is gebaseerd op de uitgangspunten van de oude inkoop en de laatste prognose 2021 (peildatum 1 december 2021) met daarbij opgeteld een indexering van 3,5 % voor 2022 en nog eens 5% voor 2023. Effecten als gevolg van het Woonplaatsbeginsel Jeugdwet, (eventueel) hogere indexatiecijfers en de beoogde besparingen binnen de nieuwe inkoop zijn daarin niet meegenomen. Het is daardoor voorstelbaar dat deze eerste prognose logischerwijs op een aantal onderdelen afwijkt van de eerder opgestelde begroting.

Mogelijk voert uw lokale gemeente een andere begroting waarbij wel rekening is gehouden met recente ontwikkelingen die van invloed zijn op de jeugdzorg(kosten) zoals bijvoorbeeld het Woonplaatsbeginsel of andere lokale ontwikkelingen. Hopelijk geeft deze eerste prognose u dan voldoende inzicht om het vergelijk te maken met uw lokale begroting.

Opzet informatiebrief

Deze notitie heeft twee delen:

1. een regionaal deel
2. een lokaal deel met informatie over uw gemeente.

In beide delen wordt de prognose vergeleken met de begroting 2023.

1. Regionaal beeld

Regio Hart van Brabant	Begroting 2023 (totaalniveau)	1e prognose 2023 (augustus)	Vershil tov begroting (totaalniveau) (€)	Vershil tov begroting (totaalniveau) (%)
Landelijke inkoop		nvt		
Arrangementen		€ 28.461.619		
Overige zorgproducten		€ 17.789.890		
Segment 1		€ 34.509.400		
Segment 2		€ 6.007.170		
Segment 3		€ 1.712.885		
Segment 4		€ 23.853.527		
Segment 5		€ 1.107.084		
Gecertificeerde instellingen		€ 9.795.074		
EED		€ 949.238		
ADHD		€ 796.025		
BSO+		€ 523.759		
ZIO		€ 1.761.952		
Overige kosten en subsidies		€ 3.631.655		
Uitvoeringskosten		€ 3.422.498		
Innovatie		€ 2.153.000		
Overige kosten		€ 73.844		
Totaal	€ 136.204.000	€ 136.548.618	€ 344.618	0,3%

1.1 Conclusie ten opzichte van de begroting

Voor de eerste prognose 2023 maken we enkel een vergelijking met het totaalbedrag van de begroting. De begroting 2023 is vastgesteld op basis van de oude inkoopsystematiek. De daarin opgenomen posten komen slechts gedeeltelijk overeen met de werkelijke kostensoorten. Dit maakt dat een vergelijk op kostensoortniveau nietszeggend is en voor 2023 buiten beschouwing wordt gelaten.

In de begroting 2023 zijn de besparingslijnen uit de nieuwe inkoop niet ingeboekt.

De eerste prognose 2023 laat een afwijking van 0,3% zien ten opzichte van de begroting. Hierin zijn zowel de directe zorgkosten als de indirecte kosten (uitvoering, innovatie en subsidies) meegenomen. Met deze prognose komen de totale kosten naar verwachting zo'n € 0,3 miljoen boven de begroting uit.

De afgelopen jaren zien we een trend van steeds maar stijgende aantallen jeugdigen die gebruik maken van Jeugdhulp. Die trend lijkt zich ook in 2023 voort te zetten. Dit heeft als gevolg dat ook de kosten van de Jeugdhulp in onze regio blijven toenemen.

Deze toename vindt plaats over de gehele breedte van het zorglandschap.

Hieronder een opsomming van de belangrijkste uitgangspunten en de meest opvallende zaken van de prognose:

Oude inkoop

- We zien een trendbreuk binnen de arrangementen. De afgelopen jaren zagen we binnen de arrangementen een afschaling van dure naar goedkopere arrangementen. Nu lijkt deze afschaling minder plaats te vinden, mogelijk als gevolg van de uitloop van de oude inkoop. Er wordt momenteel nader onderzocht wat de oorzaak is.

- We zien een stijging van de niet gecontracteerde zorg die met terugwerkende kracht is toegekend. Dit lijkt het na-ijleffect te zijn van de invoering van het Woonplaatsbeginsel Jeugdhulp en het gevolg van de uitloop van de oude inkoop.

Nieuwe inkoop

- We hebben een inschatting van de in- en uitstroom, terugwerkende kracht en uitnuttingspercentages gemaakt. De instroom in de nieuwe inkoop verloopt grillig, we kunnen geen gebruik maken van historische data en trends en met name het uitnuttingspercentage is een onzekere factor.
- De omvang van het lumpsumbedrag voor segment 1 bedraagt 2023 € 53,4 miljoen, maar momenteel wordt voorgesteld het startbudget te verlagen naar € 52 miljoen. De afgelopen periode zijn daar gesprekken over gevoerd met Crossroads. Deze gesprekken hebben geleid tot een aangepast voorstel richting Crossroads. De belangrijkste ontwikkelingen zijn de effecten van het woonplaatsbeginsel die nog niet verwerkt waren in het startbudget en het toevoegen van budget voor de inzet op zorg met betrekking tot eer-gerelateerd geweld dat ten onrechte niet was toegevoegd aan het startbudget. Op het lumpsumbedrag zijn de geprognoseerde kosten van de doorlopende arrangementen en zorgproducten die vallen onder segment 1 (zorgcontinuïteit) in minder gebracht. Hiermee komt het eindtotaal uit op € 34,5 miljoen. Vooralnog hebben we geen reden om aan te nemen dat het lumpsum-bedrag 2023 niet passend is voor de opgave in segment 1. De afspraak is dat de totale kosten van segment 1 over de gemeenten worden verdeeld op basis van het aantal unieke jongeren dat gebruik maakt van zorg in segment 1. In deze eerste prognose zijn de kosten verdeeld op basis van het uniek aantal jongeren (na 1 januari 2023) dat tot op heden gebruik (heeft ge-) maakt van zorg in segment 1. Gedurende het jaar kan de verhouding tussen de gemeenten nog veranderen, wat leidt tot een gewijzigd aandeel in de lumpsum.
- De kosten van segment 2 zijn nog relatief laag ten opzichte van de raming in het financieel kader van de nieuwe inkoop. In dit segment vallen onder andere de kosten voor pleegzorg. De instroom in segment 2 pleegzorg is nog beperkt wegens de relatief lange doorloop van de oude toewijzingen pleegzorg.
- We zien geen bijzondere afwijkingen in segment 3.
- Op dit moment lijkt het zorgverbruik in segment 4 hoger dan ingeschat met het tot stand komen van het financieel kader van de nieuwe inkoop. Hier lijken de onderstaande oorzaken aan ten grondslag te liggen:
 - Gedurende de eerste fase van de implementatie van de nieuwe inkoop is duidelijk geworden dat er sprake is van een grijs gebied tussen zorg in segment 1 en segment 4. Het gevolg hiervan is, dat het lijkt dat er een aantal relatief dure zorgtrajecten in segment 4 zijn gestart, waarvan het uitgangspunt was dat deze onder segment 1 zouden moeten vallen. Dit heeft geleid tot een aangescherpte doelgroep definitie, de inzet van een toegewijd team en de inzet van een rekentoets door de backoffice, waardoor er beter gestuurd kan worden op de instroom in segment 1 en 4. We zien na deze interventies een daling van het aantal dure zorgtrajecten in segment 4.
 - We zien dat de gemiddelde waarde van de toewijzingen hoger is dan in voorgaande jaren. We hebben op basis van de realisatiecijfers van de eerste twee kwartalen de uitnuttingspercentages ingeschat op 78% voor begeleiding, 71% voor behandeling en 77% voor overig. *Nb. De hoogte van het uitnuttingspercentage heeft grote invloed op de uiteindelijke kosten in segment 4: Een afwijking op de ingeschatte uitnuttingspercentages van 10% (hoger of lager) heeft een effect op de prognose van circa €3 miljoen.*
- In segment 5 is sprake van een lumpsum financiering. In deze prognose zijn de totale kosten deels verdeeld op basis van het aantal unieke cliënten in de crisiszorg per gemeente en deels op basis van historisch aandeel.
- Bij de overige inkoopsporen zien we geen bijzondere afwijkingen.

2. Lokaal: Gemeente Goirle

Goirle	Begroting 2023 (totaalniveau)	1e prognose 2023 (augustus)	Verschil tov begroting (totaalniveau) (€)	Verschil tov begroting (totaalniveau) (%)
Landelijke inkoop		nvt		
Arrangementen		€ 1.508.941		
Overige zorgproducten		€ 314.157		
Segment 1		€ 1.201.454		
Segment 2		€ 146.138		
Segment 3		€ 52.059		
Segment 4		€ 1.134.268		
Segment 5		€ 63.550		
Gecertificeerde instellingen		€ 540.711		
EED		€ 99.790		
ADHD		€ 60.125		
BSO+		€ 7.020		
ZIO		€ 53.415		
Overige kosten en subsidies		€ 180.348		
Uitvoeringskosten		€ 169.961		
Innovatie		€ 106.918		
Overige kosten		€ 3.667		
Totaal	€ 7.344.000	€ 5.642.522	€ -1.701.478	-23,2%

2.1 Conclusie ten opzichte van de begroting

De eerste prognose 2023 laat een afwijking van 23,2% zien ten opzichte van de begroting. Hierin zijn zowel de directe zorgkosten als de indirecte kosten (uitvoering, innovatie en subsidies) meegenomen. Met deze prognose komen de totale kosten naar verwachting zo'n € 1,7 miljoen onder de begroting uit. (vastgesteld in juni 2022)

Binnen de gemeente Goirle hebben we al een bezuinigingsslag gemaakt, middels het programma Grip op sociaal domein (€ 710.000). En hebben we het voordeel van het woonplaatsbeginsel (€ 500.000) verwerkt. Totaal gaat het om een bezuiniging van € 1,2 miljoen die reeds in de begrotingen 2023 en 2024 is verwerkt.

Ondanks dat de prognose onder de begroting uitkomt is er wel sprake van een toename van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van Jeugdhulp.

Prognose Persoonsgebonden Budgetten (PGB) Goirle

Wij hebben van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) een overzicht van de kosten voor PGB's in 2023 ontvangen waarbij is uitgegaan van de bestedingen tot en met 31 oktober 2023. De kosten voor PGB's jeugd voor 2023 zijn begroot op een totaalbedrag van € 335.000. De prognose is dat het PGB budget 2023 volledig besteed wordt.

ACHTERGRONDINFORMATIE PROGNOSES REGIO HART VAN BRABANT

Waarom worden er prognoses gemaakt?

De kosten voor jeugdzorg van de gemeenten bestaan voor een groot deel uit kosten die zorgverleners op basis van declaraties door de Regio Hart van Brabant betaald krijgen. Declareren kan alleen als er een beschikking voor zorg is afgegeven. Een deel van die beschikkingen komt via de gemeentelijke Toegang; andere beschikkingen komen via het medisch domein (bijvoorbeeld de huisarts), Gecertificeerde Instellingen of een rechterlijke uitspraak.

Voor het betalen van de declaraties van zorgverleners ontvangt de Regio geld van de deelnemende gemeenten. Voor gemeenten die de zorg uiteindelijk financieren, is van groot belang om te weten hoe deze kosten zich ontwikkelen. Hiermee moet immers in de gemeentelijke begrotingen rekening worden gehouden. Maar ook de Regio zelf moet een goed beeld van de kosten hebben: is dat niet het geval en worden er te lage bijdragen van de gemeenten gevraagd, dan kan het gebeuren dat er te weinig geld in kas zit om de declaraties van te voldoen. Daarom wordt er door middel van prognoses regelmatig vooruitgekeken naar de totale verwachte zorgkosten voor een bepaald jaar.

Hoe komen een prognose tot stand?

Een prognose wordt gebaseerd op beschikbare data over toewijzingen en declaraties. Die data is vervolgens verrijkt op basis van historische trends over terugwerkende kracht, instroom, uitstroom en uitnuttingspercentages. Door de vele aannames is een prognose richtinggevend, maar geen harde waarheid. De toekomst gedraagt zich niet altijd als de historie. Het risico op afwijkingen is bij kleinere gemeenten groter, omdat een enkele dure cliënt daar relatief meer invloed heeft.

Wat gaat er met deze prognosecijfers gebeuren?

Met deze Raadsinformatiebrief kunt u uw gemeenteraad informeren over de financiële ontwikkelingen binnen de Jeugdhulp en de nieuwe inkoop.